

SXEDIO.90W

1.2.1940: Ο ΑΓΓΛΙΚΑΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΜΠΡΑΟΥΝ ΣΥΝΑΝΤΑΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΟΝΤΙΟ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΝΑ ΜΕΣΟΒΑΗΣΕΙ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΟΓΗΣ ΝΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Ενώ ο νέος κυβερνήτης της Κύπρου Γουίλλιαμ Μπάττερσιλλ κατέβαλλε προσπάθειες για να επιλύσει, αλλά στα δικά του μέτρα, το πρόβλημα της εκλογής Αρχιεπισκόπου στην Κύπρο, το Γεννάρη του **1940** επισκέφθη την Κύπρο ο Επίσκοπος της αγγλικανικής εκκλησίας στα Ιεροσόλυμα Γεώργιος Γκράχαμ Φράνσις Μπράουν.

Ο Τοποτηρητής Λεόντιος, που βρισκόταν στην Πάφο εντοπισμένος και υπό αστυνομική επιτήρηση ζήτησε να τον συναντήσει στην έδρα του.

Ωστόσο ο Μπράουν πριν πάρει οποιαδήποτε απόφαση επικοινωνήσει με τον Κυβερνήτη, ο οποίος σύμφωνα με εμπιστευτικό έγγραφο του Αποικιακού Γραμματέα Αντριου Ράιτ (Μετάπειτα κυβερνήτη της Κύπρου (Τηλλυρίδη Ανάτυπον σελ. **742**) τον πληροφόρησε ότι "θα προτιμούσε πολύ να μη δει τον Τοποτηρητή".

Ομως ο Κυβερνήτης αντιλαμβανόταν ότι "θα ήταν δύσκολο για τον αγγλικανό Επίσκοπο να μη συναντήσει το Λεόντιο".

Στη συνάντηση Μπράουν κυβερνήτη ο Μπάττερσιλλ είπε στον αγγλικανό επίσκοπο ότι δεν ήταν προετοιμασμένος να παραχωρήσει συνέντευξη στον Τοποτηρητή σε περίπτωση που θα το ζητούσε.

Ομως ο Μπράουν δεν μπορούσε να μη συναντηθεί με τον Λεόντιο και η συνάντηση έγινε στη Μητρόπολη Πάφου την **1η Φεβρουαρίου 1940**.

Ο Τοποτηρητής ζήτησε από τον Μπράουν να καταβάλλει προσπάθεια για ακύρωση των νόμων για την εκλογή Αρχιεπισκόπου του **1937**, ώστε να καταστεί δυνατή η διενέργεια εκλογών, κατέστησε σαφές ότι ούτε αυτός ούτε ο Κυρηναίος Μακάριος θα ήσαν υποψήφιοι και ότι θα μπορούσε να επαναλάβει αυτά στον Κυβερνήτη Μπάττερσιλλ προσωπικά, αν

συγκατένευε να τον δεχθεί σε ακρόαση.

Τις απόψεις του ο Λεόντιος τις καθόρισε και γραπτώς σε συνοδευτική επιστολή του που έδωσε στον Μπράουν λίγο μετά τη συνάντηση. Λεπτομέρειες για τη συνάντηση δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό της Εκκλησίας της Κύπρου "Απόστολος Βαρνάβας (Φεβρουάριος 1940):

"Ο Θεοφιλέστατος κύριος Γεώργιος Μπράουν ανταποκρινόμενος προφρόνως προς την πρόσκλησιν του οι Αγίου Τοποτηρητού επεσκέφθη αυτήν εν τη Ι. Μητροπόλει Πάφου εν Κτήματι την 1 Φεβρουαρίου, κατά την 11.30 ώραν π.μ. συνοδευόμενος υπό του εν Κύπρω αγγλικανικού Αρχιδιακόνου κ. Μάξουελ και υπό του κ. Ι. Μούσκου, επαρχιακού επιθεωρητού της διοικήσεως Πάφου. Εγένετο δεκτός εν τη Ι. Μητροπόλει μετά των προσηκουσών τιμών. Κατά την είσοδον της Ι. Μητροπόλεως υπεδέχθη αυτόν ο ιερός κλήρος της Ι. Μητροπόλεως και Κτήματος, συνοδεύσας αυτόν εις το συνοδικόν ένθα ανέμενεν επισήμως ο Άγιος Τοποτηρητής.

Αφού ο Άγιος Τοποτηρητής προσηγόρευσε αυτόν επί τη αισία αφίξει και αφού συνμήλησαν περί της ποιμαντορικής αυτού περιοδείας και περί του ποιμνίου αυτών επηκολούθησε συνομιλία μεταξύ αυτών περί του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος Κύπρου.

Κατ' αυτήν παρήσαν ο Π. Αρχιμανδρίτης της Ι. Μητροπόλεως Πάφου κ. Γεννάδιος, ο εν Κύπρω αγγλικανός Αρχιδιάκονος κ. Μάξουελ ο εν Κτήματι παροικών Άγγλος Δόκτωρ Μπέρμεστερ και ο κ. Ι. Μούσκος.

Ο Σεβασμιώτατος Τοποτηρητής κύριος Λεόντιος εξέφρασε προς τον Θεοφιλέστατον Επίσκοπον Κύριον Γκράχαμ Μπράουν την μεγίστην λύπην της Κυπριακής Εκκλησίας και του Κυπριακού λαού, διά την παράτασιν της χηρείας ταύτης παρετέθησαν ανυπέρβλητα εμπόδια, οι νόμοι της Κυβερνήσεως Κύπρου υπ' αριθμόν **33, 34 και 35** του **1937**, ων έννεκα είναι αδύνατος η διενέργεια Αρχιεπισκοπικής εκλογής.

Παραστήσας δε ζωηρώς ότι επιβάλλεται η

πλήρωσις του χηρεύοντος θρόνου διά την γαλήνην της Κυπριακής Εκκλησίας και την ησυχίαν του Κυπριακού λαού, υπέβαλε προς λύσιν του ζητήματος προτάσεις δηλώσας:

1). Οτι εάν η Κυβέρνησις Κύπρου ακυρώση τους νόμους τούτους και μη προβή εις την θέσπισιν ετέρου σχετικού νόμου διαρκούσης της χηρείας, αλλ' αφήση την Εκκλησίαν Κύπρου ελευθέραν να προβή εις την εκλογήν Αρχιεπισκόπου κατά το καθεστώς, επί τη βάσει δηλονότι του Καταστατικού αυτής Χάρτου, οι δύο Μητροπολίται αυτής, οι Άγιοι Πάφου και Κυρηναίας είναι διατεθειμένοι να επαναλάβωσι προς την Κυβέρνησιν Κύπρου την κατά τας αρχάς Νοεμβρίου του 1937 προ της δημοσιεύσεως των εν λόγω κυβερνητικών νόμων, γενομένην προς το ποίμνιον αυτών δημοσίαν δήλωσιν περί αρνήσεως αυτών, όπως αποδεχθώσιν οθενδήποτε προερχομένην πρότασιν υποψηφιότητος αυτών διά τον Αρχιεπισκοπικόν θρόνον,

2). Οτι, εάν παρά ταύτα εκλεγθή υπό του λαού εις εξ αυτών αφού ευχαριστήση ούτος τους εκλογείς θα παραιτηθή αυστοστιγμεί ίνα παροχωρήσει αμέσως η εκλογή επί άλλου προσώπου, και

3) Οτι εάν η Κυβέρνησις Κύπρου ζητή περαιτέρω διαβεβαιώσεις προς ακύρωσιν των περί των ο λόγος νόμων οι Άγιοι Πάφου και Κυρηναίας είναι διατεθειμένοι να παρακαλέσωσι τον Παναγιώτατον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ. Βενιαμίν, ίνα επαναβεβαιώση τα ανωτέρω προς την Κυβέρνησιν Κύπρου. Εις ταύτα προσέθεσεν ο Άγιος Πάφου, ότι μετά την ακύρωσιν και κατάργησιν των περί εκλογής Αρχιεπισκόπου Κύπρου κυβερνητικών νόμων θα προκηρύξη αμέσως την εκλογήν.

Επί τούτοις, ο Άγιος Πάφου, εδήλωσε προς τον αγγλικανικόν Επίσκοπον ότι ίνα προχωρήση η υπόθεσις ταχύτερον είναι διατεθειμένος εάν ο Εξοχώτατος Κυβερνήτης της νήσου, επιθυμή να καλέση αυτόν εις Λευκωσίαν εις το Κυβερνείον ίνα καλέση αυτόν εις Λευκωσίαν εις το Κυβερνείον ίνα συνομιλήσωσι και προσωπικώς περί των ανωτέρω να

σπεύση εις Λευκωσίαν προς συνάντησιν της Αυτού Εξοχότητος. Και εν γένει ο Άγιος Πάφου κατέστησε σαφές εις τον συνομιλητήν αυτού, ότι αμφοτέροι οι Μητροπολίται της νήσου, ο Άγιος Πάφου και ο Άγιος Κυρηναίος, χάριν της Εκκλησίας και του λαού αυτών είναι έτοιμοι προς πάσαν προσωπικήν θυσίαν, ώστε να καταστή δυνατή η ακύρωσις και κατάργησις των κυβερνητικών νόμων και να μη υφίσταται το ενδεχόμενον εκλογής ανεπιθυμήτου εις την Κυβέρνησιν προσώπου, προσθέσας ότι είναι διατεθειμένος να επανασυλλάβη τας προτάσεις αυτού ταύτας προφορικώς τε και γραπτώς και προς αυτόν τον Κυβερνήτην.

Ο Άγιος Τοποτηρητής περιέλαβεν εν εγγράφω αυτού προς την Αυτού Θεοφιλίαν τας ανωτέρω εισηγήσεις και προτάσεις αυτού προς λύσιν του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος, όπερ και επέδωκεν εις την Αυτού Θεοφιλίαν εν τέλει της συνομιλίας ήτις διήρκεσεν από της 11.30 π.μ. 1.30 μ.μ. και από τις 2.30-3.10 μ.μ.

Η Αυτού Θεοφιλία ο Επίσκοπος κ. Γκράχαμ Μπράουν ήκουσε μετά προσοχής των λόγων του Αγίου Τοποτηρητού και εξεδήλωσεν πάσαν διάθεσιν εις το να βοηθήση την Εκκλησίαν Κύπρου εν τη ενεστώση διεθνή αυτής περιστάσει.

Κατά την αναχώρησιν η Αυτού Θεοφιλία προεπέμφθη υπό του Αγίου Τοποτηρητού μέχρι της πύλης της Ι. Μητροπόλεως.

Μετά πάροδον εβδομάδος από της ημέρας της συνομιλίας ο Άγιος Τοποτηρητής έλαβεν επιστολήν παρά του Θεοφιλεστάτου κ. Γκράχαμ Μπκράουν εκ Λευκωσίας, δι' ης ούτος επληροφόρει τον Άγιον Τοποτηρητήν ότι έθεσεν ενώπιον της Κυβερνήσεως Κύπρου το ανωτέρω έγγραφον του Αγίου Τοποτηρητού η δε Κυβέρνησις διεβεβαίωσεν αυτόν ότι θα διαβιβασθή τούτο εις τον Εντιμότατον επί των Αποικιών Υπουργόν της Μεγάλης Βρετανίας διά τα περαιτέρω.

Ταυτοχρόνως εν τη επιστολή αυτής ταύτην η Αυτού Θεοφιλία διεβεβαίωσε τον Άγιον Τοποτηρητήν ότι η αγγλικανική Εκκλησία θα παράσχη πάσαν την

αδελφικήν αυτής υποστήριξιν εις την Εκκλησίαν Κύπρου εν τοις παρούσαις δυσχερείαις αυτής.

Ο Σ. Τοποτηρητής ηυχάριστησεν επί τούτω τον Θεοφιλέστατον κ. Γκράχαμ Μπράουν δι' επιστολής αυτού, ην απέστειλεν εις Ιερουσαλήμ διότι εν τω μεταξύ η Αυτού Θεοφιλία κατέλιπε την Κύπρον επιστρέφουσα εις την έδραν αυτής.

Αλλ' ο ο Σ. Τοποτηρητής δεν περιωρίσθη απλώς εις το να εκφράση ευχαριστίας εν τη επιστολή αυτού ταύτη. Συγχρόνως τονίζει εν αυτή ότι το αγγλικόν Έθνος κατ' εξοχήν περιέπον και φυλάττον ευλαβώς τας παραδόσεις αυτού και ότι διά τούτο θα εκτιμήση την στεργάν εις τα πάτρια εμμονήν του ελληνικού Ορθοδόξου Κυπριακού λαού. Τονίζει επίσης ότι η Αγγλική Κυβέρνησις σέβεται πανταχού τα καθεστώτα και ιδία τα θρησκευτικά και εκκλησιαστικά και είναι παγκοσμίως γνωστή ως Κυβέρνησις των καθεστώτων, αποδείξασα τούτο και διά της προσφάτου αναγνωρίσεως του καθεστώτος και της συμφώνως προς τούτο διενεργηθείσης εκλογής του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ιεροσολύμων Κυρίου Τιμοθέου- γεγονός τιμών μεν αυτή πληρούν δι' ημάς βεβαίας ελπίδος ότι και εν Κύπρω θα εφαρμόση αυτή την αυτήν πολιτικήν.

Εκφράζει δε ο Άγιος Πάφου την πεποίθησιν ότι και η αγγλικανική Εκκλησία θα εκτιμήση ομοίως την στάσιν του ελληνικού Ορθοδόξου Κυπριακού λαού και της Εκκλησίας αυτού και θα παράσχη εις αυτήν την ηθικήν αυτής βοήθειαν εις άρσιν των νόμων των επιπροσθούντων εις την διενέργειαν κανονικής εκλογής του Αρχιεπισκόπου Κύπρου.

Εν τέλει ο Άγιος Πάφου παρακαλεί τον Αγγλικανόν Επίσκοπον, όπως εξακολουθήση και μάλιστα εντονώτερον καταστήση το ενδιαφέρον αυτού διά την ιεράν και δικαίαν υπόθεσιν της Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας Κύπρου και του ευσεβούς αυτής Ποιμνίου".

Ο Μπράουν έστειλε αντίγραφο της γραπτής πρότασης του Τοποτηρητή στον Κυβερνήτη και ο Αποικιακός Γραμματέας του απάντησε στις 6 Φεβρουαρίου ότι η Κυβέρνηση δεν ήθελε άλλη επαφή με

τον Τοποτηρητή (Ανάτυπον Τηλλυρίδη σελ.743):

" Υπό τις περιστάσεις αυτές, εάν θεωρείται αναγκαίο να απαντήσετε στον Τοποτηρητή δεν υπάρχει αντίθεση από μέρους της Κυβέρνησης στο να τον πληροφορήσετε (το Λεόντιο) ότι η επιστολή του την οποία έχετε διαβιβάσει επίσημα θα προωθηθεί όπως αντιλαμβάνεστε στο υπουργείο Αποικιών. Από πλευράς της Κυβέρνησης αυτής περαιτέρω επικοινωνίας με τον Τοποτηρητή στο θέμα αυτό θα ήταν ανεπιθύμητη".

Ετσι η μεσολάβηση που επιδίωξε να έχει ο Μπράουν έμεινε στη Μέση.